

UiT

NORGES
ARKTISKE
UNIVERSITET

Effekt av opplæring i basal livreddende førstehjelp

Eirik Birkelund Olsen, medisin- og forskerlinjestudent

Veileder: Knut Endre Fredriksen, førsteamanuensis og overlege anestesi

Akuttmedisinsk-anestesiologisk forskningsgruppe,
Institutt for Klinisk Medisin,
Det helsevitenskapelige fakultet,
UiT Norges arktiske universitet

Bakgrunn

Førstehjelpsopplæring kan gi bedre førstehjelpsferdigheter

Rapport fra Kunnskapsenteret nr 29-2015
Systematisk oversikt

||| kunnskapsenteret

Hvert år kommer om lag en halv million personer i Norge til skade som følge av ulykke, vold eller selvpåført skade og ca. 3 000 personer får hjerrestans utenfor sykehus. Undersøkelser viser at mange nordmenn har dårlige førstehjelpskunnskaper. Akuttutvalget i Helse- og omsorgsdepartementet har bedt om en oppsummering av forskning om effekt av førstehjelpsopplæring.

- Oppsummering av fem systematiske oversikter om førstehjelpsopplæring til legfolk viser at førstehjelpsopplæring muligens har en positiv effekt på førstehjelpsferdigheter.
- Flere av de systematiske oversiktene viste at effekten avtar over tid.
- En av de systematiske oversiktene refererte til tre studier som viste at flertallet av de som hadde gitt førstehjelp opplevde det som positivt. Ingen av de systematiske oversiktene hadde sett på overlevelse og funksjonsevne hos personer som hadde mottatt førstehjelp.
- Dokumentasjonen er av lav eller svært lav kvalitet, resultatene må derfor tolkes med forsiktighet. Manglende belegg for at det er en effekt er imidlertid ikke det samme som belegg for at effekten mangler.

- Nasjonalt stor satsing på kurs i basal livreddende førstehjelp.
- Om førstehjelpskurs fører til at lekfolk yter bedre førstehjelp er dårlig dokumentert.
- Norges Arktiske Universitet UiT har et spesielt fokus på førstehjelpsopplæring, og vi ønsker å undersøke effekt av førstehjelpsopplæring nærmere.

Metode

Pilot med semi-randomisert kontrollert studiedesign

Førsteklasse videregående skole rekruttert (n=28)

Testprotokoll:

- Test av praktiske ferdigheter i et traume og et hjertestans scenario for halvparten av elevene.
- 6-timers praktisk førstehjelpskurs for alle studiedeltagere.
- Test av praktiske ferdigheter i et traume og et hjertestans scenario for den andre halvparten av elevene 4 måneder etter gjennomført kurs.

Resultater

Traume scenario, (ferdigheter)

Sjekke pasientens bevissthet

Etablere fri luftvei

Vurdere respirasjon

(chi² , % før kurs vs. % etter kurs)

(p=0.039, 42% vs. 89%)

(p=0.035, 21% vs. 89%)

(p=0.013, 32% vs. 89%)

*Ikke signifikant bedre på blødningskontroll eller hypotermiprofylakse

HLR scenario (ferdigheter)

Sjekke pasientens bevissthet

Etablere fri luftvei

Se etter fremmedlegeme

vurdere respirasjon

(chi² , % før kurs vs. % etter kurs)

(p=0.049, 47% vs. 89%)

(p=0.004, 26% vs. 89%)

(p=0.006, 0%, vs. 44%)

(p=0.042, 32% vs. 78%)

*Ikke signifikant bedre på hjerte-lunge-redning

Førstehjelpsscore (poengscore, 0-20)

Sammenlagt, traume og HLR

(t-test, før kurs [95% CI] vs. poeng etter kurs [95% CI])

(p<0.0001, 5,78 [4.07,7.51] vs. 12,8 [9.96,15.6])

Konklusjon

Denne pilotstudien viser at et praktisk førstehjelpskurs muligens har positiv effekt på førstehjelpsferdigheter hos elever i den videregående skolen.

Hovedårsaken til at det ikke er mulig å konkludere tydeligere er få studiedeltagere, og mulig seleksjonsbias.

Ønskelig å gjennomføre større randomisert kontrollert studie